

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Aluehallintouudistuksen myötä perustettavan valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston tehtävät ovat pääsääntöisesti lakien ja asetusten noudattamisen valvontaan sekä lupa- yms. asioihin liittyviä tehtäviä, joissa korostuvat yhdenmukaiset käytännöt ja objektiivisuus. Näiden tehtävien luonteen ja voimavarojen käytön tehostamisen sekä valvonnan vaikuttavuuden parantamisen voidaan katsoa puoltavan valtakunnallisen viraston perustamista.

Toisaalta Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin liittyy aina vahvasti myös alueellinen ulottuvuus. Perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista on turvattava vuorovaikutuksessa alueellisten toimijoiden kanssa. Yhteistyön on oltava tiivistä erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa. Alueellinen ulottuvuus on keskeinen asia myös pelastustoimen ja varautumisen toimialassa ja siihen liittyvissä yhteistyörakenteissa. Alueidenkäytön ja suunnittelun kokonaisuuden kannalta keskeisten

lupaprosessien sujuvuuden varmistaminen edellyttää olosuhteiden tuntemista ja tiivistä yhteistyötä niin kuntien kuin maakuntatasonkin kaavoituksen kanssa. Myös vihreän siirtymän edistämisen kannalta on tärkeää, että prosessit ovat sujuvia ja eri tahojen yhteistyö saumatonta. Viraston tehtäviin kuuluu lupa- ja valvontatehtävien ohella aiemmin ELY-keskuksille kuuluneita ympäristötoimialan tehtäviä, joihin lukeutuu myös ohjaus- ja suunnittelutehtäviä, joissa alue- ja paikallistuntemus korostuvat. Nämä tekijät on huomioitava tehtävien organisoinnissa ja resursoinnissa, ja resurssien ja osaamisen on oltava riittäviä. Toimintaympäristöt ovat eri alueilla erilaisia, joten alueelliset olosuhteet vahvuuksineen ja heikkouksineen on otettava Lupa- ja valvontaviraston toiminnassa ja siellä tehtävissä päätöksissä huomioon.

Hallituksen lupa- ja valvontavirastosta antaman esityksen 3 §:n kohdan 3 mukaan Lupa- ja valvontavirastolle siirtyvät alueiden käytön valvonta ja ohjaus. Valmistella olevassa valtion aluehallintouudistuksessa ohjaustehtävää ei tule säätää Lupa- ja valvontavirastolle. Kyse on Suomen perustuslain (731/1999) 121 §:n kunnallisen itsehallinnon periaatteen noudattamisesta, jossa kunnan hallinto perustuu kunnan asukkaiden itsehallintoon. Kaavoitus on osa tätä itsehallinnon periaatetta.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Uudistuksessa on huolehdittava alueellisen asiantuntemuksen säilymisestä, toimipisteverkoston alueellisesta kattavuudesta ja yhteistyörakenteiden toimivuudesta. Valtion lupa- ja valvontaviranomaisen toiminta ja päätöksenteko eivät saa etäännyä alueista aluehallintouudistuksen takia, valtion aluehallinnon on oltava aidosti läsnä alueilla. Toimintojen jatkuvuus ilman katkoksia on turvattava uudistuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Lakiluonnoksessa ei ole nimetty viraston päätoimipaikkaa. Joensuu on perusteltu valinta Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikaksi. Joensuuhun on syntynyt valtion palvelukeskusten myötä huomattava alueellinen valtionhallinnon osaamiskeskittymä ja yliopistokaupungin koulutusprofiili on viraston tehtävien kannalta otollinen. Päätös olisi samalla konkreettinen osoitus hallituksen tahtotilasta itäisen Suomen kehittämiseksi.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Elinvoimakeskukset ovat kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä hoitavina monialaisina viranomaisina nimensä mukaisesti keskeisiä toimijoita alueiden ja niiden elinvoimaisuuden kehittäjinä. Uudistuksen tuloksena tulee olla hallitusohjelman tarkoittamat elinvoimaiset, monialaiset ja poikkihallinnolliset elinvoimakeskukset, joiden toiminta perustuu luottamukselliseen yhteistyöhön alueen toimijoiden kanssa. Yhteistyörakenteiden tulee olla toimivia ja yhteistyön muodoista olisi hyvä olla omat säädöksensä. Maakuntien liitot ja nykyiset ELY-keskukset ovat tehneet hyvää ja tuloksellista yhteistyötä. On tärkeää, että puitteet yhteistyölle ovat hyvät myös tulevaisuudessa olipa kyse sitten alueiden kehittämisen strategisista linjauksista, maankäytöstä, liikennejärjestelmäsuunnittelusta tai ympäristöteemoista. Laaja-alaisena käsitteenä elinvoima liittyy monin tavoin alueiden kehitykseen ja kehittämiseen, ja edellyttää tiivistä eri organisaatioiden välistä yhteistyötä ja kumppanuutta.

Lainsäädäntökokonaisuudessa on joitakin tulkinnanvaraisia, uusien viranomaisten tehtäväkenttää koskevia kunta- ja valtiosuhteeseen liittyviä mainintoja mm. alueiden kehittämistehtävistä (esimerkkinä elinvoimakeskuksia ja niiden yleisiä säännöksiä koskevan lain 2 §). Lainsäädäntöuudistuksessa ei tule siirtää tehtäviä kuntasektorilta valtiosektorille eikä elinvoimakeskusten tehtäväkenttään saa tulla päällekkäisyyksiä lakisäateisinä aluekehitysviranomaisina toimivien maakuntien liittojen kanssa. Maakunnan liitolla tulee jatkossakin olla vastuu aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta, jota ohjataan kunkin maakunnan osalta maakuntaohjelmalla. Maakuntaohjelmat tulee nähdä myös valtion aluehallintoviranomaisten toimintoja ohjaavina. Työnjaon viranomaisten välillä on oltava mahdollisimman selkeä. Toimintojen jatkuvuus ilman katkoksia on turvattava uudistuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Aluehallintouudistuksessa ja elinvoimakeskusten toimintojen organisoinnissa on pidettävä huoli siitä, että alueellinen asiantuntemus ei uudistuksen takia heikkene. Uudistus ei saa merkitä Pohjois-Karjalan kehittämistyön alueellisen erityisasiantuntemuksen tai osaamisen heikentymistä eikä kehittämistehtäviä hoitavan organisaation oman toiminnan resurssien vähenemistä. Myöskään maakuntaan kohdennettavat kehittämisresurssit eivät saa uudistuksessa heikentyä. Tätä tukisi se, että EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen yritystukilain mukaiset rahoitustehtävät siirrettäisiin kaikkiin elinvoimakeskuksiin seuraavan ohjelmakauden alussa. Maahanmuutto- ja kotouttamistehtävät tulisi niin ikään osoittaa kaikkiin elinvoimakeskuksiin.

Uudistuksessa on huomioitava myös muut käynnissä olevat rakenteelliset uudistukset, erityisesti käynnissä oleva TE-palvelut 2024-uudistus. Myös rakennerahastovastuut on syytä päivittää muuttuvaa tilannetta vastaaviksi. Kun työllisyystehtävä siirtyy kunnille, on loogista, että myös rahoitusinstrumentteja koskevat vastuut siirtyvät kuntasektorille. Päätöksenteon on lisäksi tärkeä säilyä aluelähtöisenä. Näin ollen työllisyyteen ja osaamiseen liittyvät ESR+ -rahoitustehtävät on aluehallintouudistuksen yhteydessä johdonmukaista siirtää TE-uudistuksessa siirtyvien työvoimapalvelutehtävien tavoin kuntasektorille maakuntien liittoihin vahvistaen samalla maakuntien liittojen roolia EU-rahoituksen välittävänä viranomaisena.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

On hyvä, että sekä yhteisen strategia-asiakirjan laadinnan että elinvoimakeskuksen tulossopimuksen osalta laissa säädetään yhteistyöstä maakuntien liittojen kanssa. Prosesseissa on oltava aito mahdollisuus vaikuttaa asiakirjojen sisältöihin toimijoiden tiivistä kumppanuutta konkretisoiden.

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

Elinvoimakeskuksilla tulee olla lainsäädännössä valtioneuvoston asetuksella nimetty toimipaikka kaikissa maakuntakeskuksissa, kuten uudistusta onkin valmisteltu, ja elinvoimakeskusten resurssien tulee olla riittävät niin, että ne aidosti turvaavat valtionhallinnon alueellisen läsnäolon. Keskusten palveluja käyttävien yritysten ja muiden asiakkaiden asiointimatkojen ei tulisi pidentyä hallinnollisen uudistuksen takia.

Elinvoimakeskuksille ei tule nimetä päätoimipaikkaa. Yhtä maakuntaa laajempien elinvoimakeskusten toimipaikkojen tulee olla sijaintimaakuntansa merkittävänä toimijoina keskenään tasa-arvoisessa asemassa pl. ne vastualueet tai tehtävät, joita hoidetaan keskitetysti. Päätoimipaikkojen nimeäminen viittaisi hierarkkiseen rakenteeseen, jonka myötä syntyisi sekava järjestelmä monen tasoisia elinvoimakeskuksia ja pelkkä päätoimipaikkastatus määrittelisi tarpeettomasti esimerkiksi elinvoimakeskuksen ylijohdajan sijaintipaikan. Uudistuksessa on saavutettavissa synergiaetuja ilman päätoimipaikkojen nimeämistäkin.

Käytännön esimerkki toimijoiden eri hallinnollisiin kategorioihin jakamisen aiheuttamista ongelmallisista seurannaisvaikutuksista ovat tietilastot, joissa on siirrytty tilastoimaan liikennesuoritteita ELY-keskusten liikennevastuualuejaon mukaan. Tällaiset aluekehitykseen ja sen seurantaan liittyvät keskeiset tilastotiedot tulee olla saatavilla maakuntatasolla.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälistä

Erikoistumisia ja tehtävien keskittämisiä tulee tehdä vain painavin perustein ja säädetysti.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

Asetusluonnoksen 23-25 § mukaan KEHA-keskuksen tehtävinä on mm. vastata työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista sekä tuottaa tietoa työvoimapalvelujen toimivuudesta palvelujen järjestämisestä vastaavan kunnan tai työllisyysalueen tarkkuudella. Työttömyyttä koskevia ja muita aluekehityksen seurantaan liittyviä tietopalveluja kuten tilastoja tulee jatkossakin tuottaa myös maakuntajakoon perustuen ja kuukausitasolla.

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtion aluehallinnon uudistuksesta. Niin alueiden kehittämistyön kuin yleisemminkin alueiden kehityksen edellytysten kannalta kyseessä on erityisen merkittävä uudistus.

Valtion aluehallinnon uudistuksessa on huolehdittava alueellisen asiantuntemuksen säilymisestä, uusien viranomaisten toimipisteverkoston alueellisesta kattavuudesta, yhteistyörakenteiden toimivuudesta ja viranomaisten riittävästä resursoinnista. Valtion viranomaisten toiminta ja päätöksenteko eivät saa etäännyä alueista aluehallintouudistuksen takia, valtion aluehallinnon on oltava aidosti läsnä alueilla. Toimintojen jatkuvuus ilman katkoksia on turvattava uudistuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Lainsäädäntökokonaisuudessa on joitakin tulinnanvaraisia, uusien viranomaisten tehtäväkenttää koskevia kunta- ja valtiosuhteeseen liittyviä mainintoja mm. aluekehittämistehtäviin liittyen. Lainsäädäntöuudistuksessa ei tule siirtää aluekehittämistehtäviä kuntasektorilla toimivilta maakuntien liitoilta valtiosektorille.

Aluehallintouudistuksen myötä perustettavan valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston tehtävät ovat pääsääntöisesti lakien ja asetusten noudattamisen valvontaan sekä lupa- yms. asioihin liittyviä tehtäviä. Näiden tehtävien luonteen ja voimavarojen käytön tehostamisen sekä valvonnan vaikuttavuuden parantamisen voidaan katsoa puoltavan valtakunnallisen viraston perustamista.

Toisaalta Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin liittyy aina vahvasti myös alueellinen ulottuvuus. Esimerkiksi perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisesta on turvattava vuorovaikutuksessa alueellisten toimijoiden kanssa. Toimintaympäristöt ovat eri alueilla erilaisia, joten alueelliset olosuhteet vahvuuksineen ja heikkouksineen on otettava Lupa- ja valvontaviraston toiminnassa ja siellä tehtävissä päätöksissä huomioon.

Lakiluonnoksessa ei ole nimetty Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikkaa. Joensuu on perusteltu valinta Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikaksi. Joensuuhun on syntynyt valtion palvelukeskusten myötä huomattava alueellinen valtionhallinnon osaamiskeskittymä ja yliopistokaupungin koulutusprofiili on viraston tehtävien kannalta otollinen. Päätös olisi samalla konkreettinen osoitus hallituksen tahtotilasta itäisen Suomen kehittämiseksi.

Elinvoimakeskukset ovat kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä hoitavina monialaisina viranomaisina nimensä mukaisesti keskeisiä toimijoita alueiden ja niiden elinvoimaisuuden kehittäjinä. Elinvoimakeskusten toiminta perustuu luottamukselliseen yhteistyöhön alueen toimijoiden kanssa. Yhteistyörakenteiden tulee olla toimivia ja yhteistyön muodoista olisi hyvä olla omat säädöksensä. Elinvoimakeskusten tehtäväkenttään ei saa tulla päällekkäisyyksiä lakisääteisinä aluekehitysviranomaisina toimivien maakuntien liittojen kanssa. Työnjaon viranomaisten välillä on oltava mahdollisimman selkeä.

Elinvoimakeskusten toimintojen organisoinnissa on pidettävä huoli siitä, että alueellinen asiantuntemus ei uudistuksen takia heikkene, eivätkä organisaation oman toiminnan resurssit vähene. Myöskään maakuntaan kohdennettavat kehittämisresurssit eivät saa uudistuksessa heikentyä. Tätä tukisi se, että EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen yritystukilain mukaiset rahoitustehtävät siirrettäisiin kaikkiin elinvoimakeskuksiin seuraavan ohjelmakauden alussa.

Uudistuksessa on huomioitava myös muut käynnissä olevat uudistukset, erityisesti TE-palvelut 2024-uudistus. Työllisyyteen ja osaamiseen liittyvät ESR+ -rahoitustehtävät on aluehallintouudistuksen yhteydessä siirrettävä TE-uudistuksessa siirtyvien työvoimapalvelutehtävien tavoin kuntasektorille maakuntien liittoihin vahvistaen samalla maakuntien liittojen roolia EU-rahoituksen välittävänä viranomaisena ja varmistaen, että päätöksenteko säilyy aluelähtöisenä.

On hyvä, että sekä yhteisen strategia-asiakirjan laadinnan että elinvoimakeskuksen tulossopimuksen osalta laissa säädetään yhteistyöstä maakuntien liittojen kanssa. Prosesseissa on oltava aito mahdollisuus vaikuttaa asiakirjojen sisältöihin toimijoiden tiivistä kumppanuutta konkretisoiden.

Elinvoimakeskuksilla tulee olla lainsäädännössä valtioneuvoston asetuksella nimetty toimipaikka kaikissa maakuntakeskuksissa, kuten uudistusta onkin valmisteltu. Elinvoimakeskuksille ei tule nimetä päätoimipaikkaa.

KEHA-keskuksen tulee tuottaa työttömyyttä koskevia ja muita aluekehityksen seurantaan liittyviä tietopalveluja kuten tilastoja jatkossakin myös maakuntajakoon perustuen ja kuukausitasolla.

Hirvonen Vili
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto